

Ceturtdiena, 2009. gada 22. oktobra

Eiropas Ārējās darbības dienesta izveides institucionālie aspekti

P7_TA(2009)0057

Eiropas Parlamenta 2009. gada 22. oktobra rezolūcija par Eiropas Ārējās darbības dienesta izveides institucionālajiem aspektiem (2009/2133(INI))

(2010/C 265 E/03)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 3. panta 5. punktu un 18., 21., 24., 26., 27. un 47. pantu Līgumā par Eiropas Savienību Lisabonas līguma redakcijā,
 - ņemot vērā Deklarāciju Nr. 15 attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 27. pantu, kas pievienota Lisabonas līgumu pieņemušās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam,
 - ņemot vērā 2008. gada 20. februāra rezolūciju par Lisabonas līgumu ⁽¹⁾, jo īpaši tās 5. punkta e) apakšpunktu,
 - ņemot vērā 2000. gada 5. septembra rezolūciju par kopējo Kopienas diplomātiju ⁽²⁾,
 - ņemot vērā 2001. gada 14. jūnija rezolūciju par Komisijas paziņojumu par Ārējās darbības dienesta attīstību ⁽³⁾,
 - ņemot vērā 2005. gada 26. maija rezolūciju par Eiropas Savienības ārlietu dienesta institucionālajiem aspektiem ⁽⁴⁾,
 - ņemot vērā Konstitucionālo jautājumu komitejas 2008. gada 10. septembra semināru,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Konstitucionālo jautājumu komitejas ziņojumu un Ārlietu komitejas un Attīstības komitejas atzinumus (A7-0041/2009),
- A. tā kā topošā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) struktūra ir ļoti nozīmīga, lai Eiropas Savienības ārējās attiecības kļūtu saskaņotākas un efektīvākas un tām būtu lielāka ietekme;
- B. tā kā EĀDD izriet no trim jauninājumiem, ko ievieš ar Lisabonas līgumu, proti, tiek ievēlēts pastāvīgs Eiropadomes priekšsēdētājs, kurš ir atbildīgs par Eiropas Savienības ārējo pārstāvību valstu un valdību vadītāju līmenī; Eiropadome ar Komisijas priekšsēdētāja piekrišanu ieceļ Eiropas Savienības augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos, kas būs par ārējām attiecībām atbildīgais Komisijas priekšsēdētāja vietnieks (PV/AP); turklāt Eiropas Savienībai tiek nepārprotami piešķirts juridiskās personas statuss, lai nodrošinātu tai pilnīgu rīcības brīvību starptautiskā līmenī;

⁽¹⁾ OV C 184 E, 6.8.2009., 25. lpp.⁽²⁾ OV C 135, 7.5.2001., 69. lpp.⁽³⁾ OV C 53 E, 28.2.2002., 390. lpp.⁽⁴⁾ OV C 117 E, 18.5.2006., 232. lpp.

Ceturtdiena, 2009. gada 22. oktobra

- C. tā kā EĀDD ir loģisks papildinājums *acquis communautaire* Eiropas Savienības ārējo attiecību jomā, jo tas nodrošinās attiecīgo administratīvo vienību ciešāku sadarbību attiecībā uz kopīgu pieeju kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KĀDP), un Kopienas ārējās attiecībās, kuras īsteno saskaņā ar Kopienas modeli; tā kā EĀDD papildina dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības, nemazinot to nozīmi;
- D. tā kā pēdējo desmit gadu laikā Eiropas Savienības nozīme pasaules līmenī ir palielinājusies un ir vajadzīga jauna pieeja, lai ES varētu īstenot kopīgu rīcību un saskaņoti, konsekventi un efektīvi risināt pasaules līmeņa problēmas;
- E. tā kā ir svarīgi uzsvērt, ka Eiropas Parlaments ir pastāvīgi aicinājis izveidot kopīgu Eiropas diplomātisko dienestu, kas atbilstu Eiropas Savienības starptautiskajai lomai un kas palielinās Eiropas Savienības pamanāmību un tās spēju efektīvi rīkoties starptautiskā mērogā; tā kā ir jāaicina Padomi, Komisiju un dalībvalstis izmantot EĀDD izveides sniegto iespēju palielināt ārpolitikas saskaņotību, konsekvenci un efektivitāti;
- F. tā kā EĀDD izveidei ir jāsekmē dublēšanās, neefektivitātes un līdzekļu izšķērdēšanas novēršana Eiropas Savienības ārējās darbības jomā;
- G. tā kā EĀDD vajadzētu uzsvērt ES kā jaunattīstības valstu galvenās partneres lomu un balstīties uz ES ciešajām attiecībām ar jaunattīstības valstīm;
- H. tā kā Lisabonas līgumā sadarbība attīstības jomā ir izcelta kā patstāvīgs politikas virziens ar saviem konkrētiem mērķiem, kurš ir līdzvērtīgs pārējām ārpolitikas jomām;
- I. tā kā Deklarācijā Nr. 15 attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 27. pantu dalībvalstu valdības ir noteikušas, ka, tiklīdz ir parakstīts Lisabonas līgums, PV/AP, Komisijai un dalībvalstīm ir jāsāk sagatavošanās darbi saistībā ar EĀDD;
- J. tā kā pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā PV/AP būs atbildīgs par Eiropas Savienības ārējās darbības saskaņotību; tā kā, veicot minēto uzdevumu, PV/AP pildīs pienākumus, kas saistīti ar Komisijas ārējām attiecībām, un vienlaicīgi īstenos KĀDP, ievērojot Padomes norādījumus ("dubultkompetence"); tā kā PV/AP izmantos EĀDD; tā kā EĀDD strādās Padomes Sekretariāta un Komisijas ierēdņi, kā arī valstu diplomātisko dienestu norīkotais personāls;
- K. tā kā saskaņā ar Līgumiem un Tiesas judikatūrā atzītajām Kopienas iestāžu tiesībām uz pašorganizēšanos Komisija, Kopienų ārējai darbībai paplašinoties, ir izveidojusi vairākas delegācijas trešās valstīs un starptautiskās organizācijās; tā kā Padomei ir sadarbības biroji Ņujorkā un Ženēvā attiecībām ar Apvienoto Nāciju Organizāciju; tā kā minētās Komisijas delegācijas un Padomes sadarbības biroji kopā vai to pārveidošana par Padomes un Komisijas kopīgām pārstāvniecībām radīs aptuveni 5 000 darbinieku lielu tīklu, kas būs viens no EĀDD izveides pamatelementiem;
- L. tā kā EĀDD organizatoriskos un darbības jautājumus noteiks Padomes lēmumā, ņemot vērā PV/AP priekšlikumu, pēc apspriešanās ar Parlamentu un pēc Komisijas piekrišanas saņemšanas, tiklīdz stāsies spēkā Lisabonas līgums;

Ceturtdiena, 2009. gada 22. oktobra

- M. tā kā ir savlaicīgi jāatrisina vairāki būtiski jautājumi par EĀDD struktūru, lai pēc PV/AP iecelšanas amatā dienests pēc iespējas ātrāk var sākt darbu;
- N. tā kā, ņemot vērā, ka EĀDD izveide tiks apspriesta ar Parlamentu un tā ietekmēs budžetu, savlaicīgs un nozīmīgs dialogs ar Parlamentu ir svarīgs, lai efektīvi sāktu EĀDD darbību un nodrošinātu tam vajadzīgo finanšu resursu saņemšanu,
1. norāda, ka pēc spraiģām diskusijām par EĀDD izveidi Konvents ierosināja modeli, kurā Parlamentam un Komisijai paredzētas nozīmīgas funkcijas; norāda, ka īpašā procedūra, ko Starpvaldību konference tomēr vienojās iekļaut Lisabonas līgumā un kas paredz to, ka Padome pieņem vienprātīgu lēmumu, pamatojoties uz PV/AP ierosinājumu, pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Komisijas piekrišanas saņemšanas, saglabā Savienības institucionālo līdzsvaru un paredz konsensa risinājumus;
 2. atkārtoti atgādina Komisijai, ka lēmumu par EĀDD izveidi nevar pieņemt bez Komisijas piekrišanas; aicina Komisiju izmantot visu savu institucionālo ietekmi ar EĀDD izveidi saistīto sagatavošanās darbu veikšanā, lai Eiropas Savienības ārējo attiecību jomā saglabātu un pilnveidotu Kopienas modeli; turklāt atgādina, ka, veidojot EĀDD, ir jāvienojas arī par budžeta jautājumiem;
 3. aicina Komisiju, Padomi, dalībvalstis un nākamo PV/AP paust nepārprotamu apņemšanos, iesaistot Parlamentu, vienoties par visaptverošu, mērķtiecīgu un vienprātīgi atbalstītu EĀDD izveides plānu;
 4. iesaka izmantot empīrisku pieeju attiecībā uz EĀDD izveidi, ko īsteno saskaņā ar 18., 27. un 40. pantu Līgumā par Eiropas Savienību Lisabonas līguma redakcijā; uzskata, ka tādu struktūru kā EĀDD nevar jau sākotnēji pilnībā reglamentēt vai iepriekš izplānot; tās darbība ir jāuzsāk, balstoties uz savstarpēju uzticēšanos, pieaugošas kompetences un kopīgas pieredzes procesā;
 5. atgādina, ka Eiropas Ārējās darbības dienestam ir jāgarantē Pamattiesību hartas pilnīga piemērošana visos Eiropas Savienības ārējās darbības aspektos saskaņā ar Lisabonas līguma jēgu un mērķi; uzsver, ka EĀDD ir atbildīgs par to, lai garantētu savas ārējās darbības un citu savu politikas jomu saskaņību atbilstīgi 21. panta 3. punktam Līgumā par Eiropas Savienību Lisabonas līguma redakcijā;
 6. apstiprina turpmāk norādītos principus un mudina Komisiju, sagatavojot turpmākos priekšlikumus, pieprasīt šo principu ievērošanu saskaņā ar Lisabonas līguma noteikumu jēgu un mērķi un Konventa apsvērumu būtību:
 - a) ieceļot darbiniekus amatā EĀDD, ir jāņem vērā viņu nopelni, pieredze un izcilība, kā arī atbilstošs un ģeogrāfiski proporcionāls īpatsvars, atklātā un pārredzamā procesā izvēloties Komisijas, Padomes un valstu diplomātisko dienestu pārstāvjus, tādējādi nodrošinot, ka PV/AP ir iespēja vienlīdz izmantot visu triju pārstāvēto institūciju zināšanas un pieredzi; turklāt EĀDD institucionālajā sistēmā ir jāiekļauj dzimumu līdztiesības koncepcija, kas pienācīgi atspoguļo Savienības saistības attiecībā uz integrēto pieeju dzimumu līdztiesībai;
 - b) EĀDD struktūrai ir jābūt tādai, kas uzlabo Savienības ārējās darbības saskaņotību un tās pārstāvību ārējās attiecībās, tādēļ jo īpaši tās struktūrvienības, kas galvenokārt nodarbojas ar ārējo attiecību jautājumiem, un ierēdņi, kuri ieņem vadošus amatus delegācijās trešās valstīs, nekavējoties jāiekļauj EĀDD; turpmākās attīstības gaitā varēs apsvērt, kādas papildu funkcijas vēl piešķirt EĀDD;

Ceturtdiena, 2009. gada 22. oktobra

- c) tomēr nav nepieciešams atbrīvot Komisijas ģenerāldirektorātus no visiem to pienākumiem, kas saistīti ar ārējām attiecībām; jo īpaši jomās, kurās Komisijai ir ieviešanas pilnvaras, ir jāsauglabā Kopienas pašreizējās politikas un ārējās dimensijas integritāte; Komisijai, cenšoties izvairīties no pienākumu dublēšanās, ir jānodrošina īpašs modelis attiecīgajām struktūrvienībām;
- d) PV/AP pakļautībā ir jāiekļauj militārās un civilās krīžu vadības vienības, pat ja militārajam un civilajam personālam, iespējams, ir vajadzīga atšķirīga vadības un organizatoriskā struktūra; EĀDD locekļu izlūkdatu analīzes apmaiņa ir ļoti nozīmīga, lai palīdzētu PV/AP pildīt viņa pilnvaras attiecībā uz Eiropas Savienības saskaņotas, konsekventas un efektīvas ārpolitikas īstenošanu;
- e) Komisijas delegācijas trešās valstīs un Padomes sadarbības biroji, kā arī, ja iespējams, ES īpašo pārstāvju biroji ir jāapvieno, izveidojot Eiropas Savienības vēstniecības, ko vada EĀDD darbinieki, kuri par savu darbību atskaitītos PV/AP; nav jāvairās norīkot Komisijas ģenerāldirektorātu speciālistus padomdevēju darbā minētajās iestādēs;
- f) EĀDD jānodrošina, ka Eiropas Parlamentam ir kontaktpersonas ES delegācijās; tas garantē sadarbību ar Eiropas Parlamentu, piemēram, lai sekmētu attiecības ar parlamentiem trešās valstīs;

7. uzskata, ka EĀDD kā *sui generis* dienests no organizatoriskā un budžetārā viedokļa ir jāiekļauj Komisijas administratīvajā struktūrā, jo tādējādi tiktu nodrošināta pilnīga pārredzamība; uzskata, ka lēmumam par EĀDD izveidi, izmantojot PV/AP vadības pilnvaras, juridiski saistošā veidā ir jānodrošina, ka šim dienestam — kā paredzēts Lisabonas līgumā — ārpolitikas (KĀDP un KDĀP) tradicionālajās jomās saistoši ir Padomes lēmumi, bet kopējo ārējo attiecību jautājumos — Komisāru kolēģijas lēmumi; uzskata, ka EĀDD ir jāveido šādi:

- a) visiem EĀDD darbiniekiem ir jābūt ar vienādu pastāvīgā vai pagaidu darbinieka statusu un vienādām tiesībām un pienākumiem neatkarīgi no tā, kas viņus ir norīkojis, piemēram, nevajadzētu būt atšķirībām starp pagaidu darbiniekiem un ierēdņiem attiecībā uz viņu pienākumiem vai viņu vietu struktūrhēmā; tā kā darbiniekus norīko dažādas iestādes, pagaidu darbinieku statusam ir jāpiemēro Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumi ar nosacījumu, ka iestādes, kas ir viņu pamata darbavieta, viņus darbā Eiropas Ārējās darbības dienestā norīko dienesta interesēs;
- b) iecelējinstiitūcijas pilnvaras attiecībā uz EĀDD ir jāpiešķir PV/AP, nodrošinot, ka dienesta instrukcijas tiek noteiktas saskaņā ar pienākumiem, kas izriet no Līguma, un ka PV/AP pieņem lēmumus par darbinieku iecelšanu amatā, paaugstināšanu un dienesta attiecību pārtraukšanu;
- c) saistībā ar instrukcijām, kas izriet no Līgumos noteiktajiem pienākumiem, EĀDD darbiniekiem ir jābūt noteiktā mērā objektīvi neatkarīgiem, lai dienests varētu optimāli veikt savus pienākumus; šādu neatkarību varētu nodrošināt, darbiniekus ieceļot amatā uz noteiktu laiku, piemēram, pieciem gadiem, ar iespēju pagarināt šo laikposmu, ko varētu saīsināt tikai tad, ja attiecīgais darbinieks izdarījis darba pienākumu pārkāpumus;
- d) pēc analogijas ar precedentiem ⁽¹⁾ atbildība par pienākumiem, ko veic iecelējinstiitūcija attiecībā uz EĀDD personāla vadību un to PV/AP lēmumu īstenošanu, kuri attiecas uz iecelšanu amatā, paaugstināšanu un dienesta attiecību pagarināšanu vai pārtraukšanu, ir jāpiešķir attiecīgajam Komisijas ģenerāldirektorātam;

⁽¹⁾ Piemēram, 6. pants 1999. 28. aprīļa Komisijas Lēmumā 1999/352/EK, EOTK, *Euratom*, par Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) izveidi (OV L 136, 31.5.1999., 20. lpp.).

Ceturtdiena, 2009. gada 22. oktobra

- e) valstu diplomātisko dienestu darbinieku norīkošana darbā EĀDD ir jāuzskata par karjeras attīstības sastāvdaļu minētajos dienestos;
- f) lēmumā par EĀDD izveidi ir jāparedz dienesta organizatoriskā struktūra un jāparedz, ka amatu saraksts ir jāpieņem kā daļa no Komisijas budžeta (administratīvie izdevumi) ikgadējā budžeta procedūrā, lai dienestu varētu veidot strukturēti, ievērojot konkrētas vajadzības;
- g) izveidojot EĀDD, ir nepieciešams pielāgot Iestāžu nolīgumu par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību ⁽¹⁾, kā paredzēts tā 4. punktā un II daļas G punktā; ir stingri jāievēro darbības un administratīvo izdevumu sadalījuma princips (Finanšu regulas ⁽²⁾ 41. panta 2. punkts);
- h) PV/AP katrā atsevišķā gadījumā atkarībā no konkrētā situācijā veicamiem pienākumiem ir jāpieņem lēmums par aizstājēju savas prombūtnes laikā;
8. atgādina par nepieciešamību vienoties ar Parlamentu par turpmākajiem Komisijas priekšlikumiem, ar kuriem groza Finanšu regulu un Civildienesta noteikumus, atkārtoti pauž apņemšanos pilnībā īstenot savas budžeta pilnvaras saistībā ar minētajiem institucionālajiem jauninājumiem; uzsver, ka EĀDD finansējumam saskaņā ar Līgumiem ir jābūt pilnībā pakļautam budžeta lēmējinstīcijas kontrolei;
9. uzskata, ka:
- a) EĀDD jāvada ģenerāldirektoram, kurš atskaitītos PV/AP, un atsevišķos gadījumos šis ģenerāldirektors varētu pārstāvēt PV/AP;
- b) EĀDD jābūt iedalītam vairākos direktorātos, no kuriem katrs būtu atbildīgs par ģeostatēģiski svarīgām Eiropas Savienības ārējo attiecību jomām, un vēl direktorātos, kas atbildīgi par drošības un aizsardzības politikas jautājumiem, civilo krīžu vadību, daudzpusējiem un horizontāliem jautājumiem, tostarp cilvēktiesībām un administratīviem jautājumiem;
- c) EĀDD jāorganizē sadarbība Briselē esošajām valstu nodaļām ar Eiropas Savienības delegācijām (vēstniecībām) trešās valstīs saistībā ar katru direktorātu;
- d) nedrīkst dublēt ārējās darbības dienesti Padomē vai Eiropadomē;
10. norāda, ka, tā kā ES delegācijas trešās valstīs papildinās dalībvalstu esošo diplomātisko pārstāvniecību darbu, būs iespējami ilgtermiņa ieguvumi efektivitātes ziņā, jo paredzētā ES delegācija daudzos gadījumos varētu pārņemt konsulāro dienestu funkcijas un risināt jautājumus saistībā ar Šengenas vīzām;
11. uzskata, ka lēmumā, ar ko nosaka EĀDD organizāciju un darbību, jāparedz arī, ka Eiropas Savienības vēstniecībām trešās valstīs, ja vajadzīgs, atkarībā no viņu rīcībā esošajiem līdzekļiem ir jāsniedz materiāli tehniskais un administratīvais atbalsts visu Eiropas Savienības iestāžu pārstāvjiem;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2006. gada 17. maija Iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību (OV C 139, 14.6.2006., 1. lpp.).

⁽²⁾ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopieniu vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.).

Ceturtdiena, 2009. gada 22. oktobra

12. lai arī Eiropas Savienības delegācijas būs neatņemama EĀDD daļa un tām ir jāpilda PV/AP norādījumi un jābūt viņa uzraudzībā, savukārt administratīvā ziņā šīm delegācijām ir jābūt Komisijas struktūrā, pieprasa, lai nākamais PV/AP apņemas informēt Parlamenta Ārlietu komiteju un Attīstības komiteju par personām, kuras viņš ieceļ atbildīgos amatos EĀDD, un piekrist, ka komiteja, ja uzskata par vajadzīgu, rīko kandidātu uzklauššanu; turklāt pieprasa, lai nākamais PV/AP apņemas atkārtoti pārrunāt ar Eiropas Parlamentu pašreizējo Iestāžu pamatnolīgumu ⁽¹⁾, jo īpaši saistībā ar piekļuvi konfidenciālai informācijai un citiem jautājumiem, kas attiecas uz iestāžu sekmīgu sadarbību;

13. ierosina noskaidrot, cik lielā mērā Eiropas Savienības vēstniecību darbinieki, kurus norīkojuši valstu konsulārie dienesti, papildus savu politisko un ekonomikas uzdevumu pildīšanai varētu pakāpeniski, ja vajadzīgs, uzņemties atbildību par konsulāriem uzdevumiem saistībā ar ārpuskopienas valstu valsts piederīgajiem un par uzdevumiem, kas saistīti ar Eiropas Savienības pilsoņu diplomātisko un konsulāro aizsardzību trešās valstīs, kā jau paredzēts EK līguma 20. pantā; turklāt ierosina, ka ir jāapsver Parlamenta ierēdņu un EĀDD sadarbības iespējas;

14. uzskata, ka ir jāveic papildu pasākumi attiecībā uz Eiropas Savienības ierēdņu apmācību ārējo attiecību jomā; ierosina izveidot Eiropas diplomātu mācību iestādi, kas, cieši sadarbojoties ar attiecīgajām dalībvalstu struktūrām, nodrošinātu Eiropas Savienības ierēdņiem un dalībvalstu ierēdņiem, kuriem jāstrādā ārējo attiecību jomā, mācības, kas balstītas uz vienveidīgi saskaņotām izglītības programmām, tostarp atbilstošas mācības par konsulārām un diplomātiskām procedūrām, diplomātiju un starptautiskajām attiecībām, kā arī zināšanas par Eiropas Savienības vēsturi un darbību;

15. aicina PV/AP sagatavot priekšlikumu lēmumam par EĀDD organizāciju un darbības veidu, ņemot vērā šajā rezolūcijā izklāstītās pamatnostādnes; saglabā tiesības pieņemt sīki izstrādātu nostāju par minēto priekšlikumu saskaņā ar 27. panta 3. punktu Līgumā par Eiropas Savienību Lisabonas līguma redakcijā un pārbaudīt finanšu aspektus budžeta procedūrā; tomēr iesaka jau sākotnēji panākt politisku vienošanos ar Parlamentu par visiem jautājumiem, lai pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā novērstu vērtīgā laika izšķiešanu politiskās nesaskaņās par EĀDD struktūru;

16. aicina Komisiju piekrist PV/AP priekšlikumam vienīgi tad, ja tas kopumā atbilst šajā rezolūcijā noteiktajām pamatnostādnēm vai ja, īstenojot starpiestāžu saziņu, kurā piedalās Eiropas Parlaments, vienprātīgi ir panākts atšķirīgs kompromisa risinājums;

17. apņemas prasīt nākamās Komisijas priekšsēdētāja vietnieka kandidātam, tiekoties ar kompetento komiteju nākamās Komisijas iecelšanas procedūrā paredzētās uzklauššanas laikā, paust savu nostāju par šajā rezolūcijā minētajiem jautājumiem;

18. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

⁽¹⁾ Pamatnolīgums par Eiropas Parlamenta un Komisijas attiecībām (OV C 121, 24.4.2001., 122. lpp.).